

EL LLENGUATGE

10/VIII/1977

La mostela

La mostela és un animal carnívor de la família dels mustelíds, que en rep el nom, i que comprèn la marta, la fagina, el teixó, la llúdria, l'ermíni, la fura i el visó, tots ells, llevat del darrer, encara existents als nostres boscos. La mostela, que rep el nom científic de *Mustela nevalis*, és un depredador terrible, molt temut per la pagesia a causa de les seves incursions als galliners, on causa grans estralls.

No és que la denominació de la mostela presenti cap punt conflictiu. Però no tot ha d'ésser conflictivitat, en el llenguatge. Si hi dediquem un comentari, és pel fet curiós, que sempre ens ha cridat l'atenció, que en la nostra llengua es dona el cas excepcional que el nom de la mostela nivalis no ha estat influït per cap idea supersticiosa. És ben sabut que el poble ha evitat de pronunciar el nom de certs animals, com si el simple fet d'anomenar-los pogués provocar-ne o estímular-ne les malifetes, i els ha substituït per patronímics, —com el cas de quilla i quineu, que provenen de noms de dona— o denominacions afectuoses, que han acabat per imposar-se com a nom únic i exclusivament usat de l'animal. I així veiem que la mostela, de la qual ja hem comentat els costums intolerables, en el castellà actual rep el nom de «comadreja» (dim. de «comadre»), en francès de «Belette» (antic diminutiu de «belle»), en gascó de causeta (que també vol dir bonica), en italià de «donnola» (senyoreta), semblantment el galleg, en què és anomenada «donosina». I en romanès, encara, se'n diu «navastuica», que vol dir casada de poc. Totes aquestes llengües, doncs, han desistit del terme que els provenia del llatí *mustela*, que han considerat tabú. En canvi, en català, tal com hem dit, excepcionalment, sempre n'hem dit mostela. I gairebé podrém assegurar que el nombre de gallines que han deixat sobtadament de pondre per culpa seva no és pas proporcionalment superior al de les altres zones lingüístiques.

ALBERT JANE